

VIRTUAL OLAMDA TA’LIMNI OPTIMALLASHTIRISH MUAMMOLARI

Shavqiyev Oybek Salimboy o‘gli

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

“Falsafa va milliy g‘oya” kafedrasida tayanch doktoranti

Samarqand, O‘zbekiston

salim_oybek@inbox.ru

Annotasiya

Ushbu maqolada virtual olamda ta’lim olish, uning imkoniyatlari, ijobiy va salbiy tomonlari tahlil qilingan. Shuningdek virtual borliqda ta’limni optimallashtirish bo‘yicha takliflar berilgan.

Kalit so‘zlar: virtual olam, virtual borliq, ta’lim, optimallashtirish, sifat.

Abstract

In this article analyzes education in the virtual world, its capabilities, pros and cons. Proposals have also been made to optimize education in virtual existence.

Key words: virtual world, virtual being, education, optimization, quality.

Yangilanayotgan O‘zbekiston sharoitida ilg‘or raqamli iqtisodiyot mexanizmi, ijtimoiy va masofaviy elektron muassasalar va qurilmalar bunyodkorligi, zamonaviy ilmiy yo‘nalishlar va texnologiyalarni yaratuvchi yosh ijodkor yoshlarni tarbiyalash, ularni zamon talabiga javob beradigan ilmiy va uslubiy g‘oyalar, loyihalar va tavsiyalar bilan qurollantirish muhim davlat darajasiga ko‘tarilgan. Bunda esa zamonaviy ta’lim, innovatsion, virtual texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Virtual reallik ongning muayyan bir holati bo‘lgani uchun obyektiv reallikdan, shu jumladan, bizning kundalik hayotimizdan farqlanadi. Xuddi shunday virtual reallik texnologiyalari falsafa, psixologiya, estetika va umuman ijtimoiy-gumanitar fanlar tizimida tadqiq etiladi. Epistemologik nuqtai nazardan qaraganda, “virtual bilim” subyektiv hodisadir, ayniqsa, miyani asl mohiyatini idrok etish, bilish va qayta ishlash va shu asosda shakllangan tasvir va kayfiyatni anglatadi. [1.14]

Jamiyatni virtualashtirishning yana bir o‘ta muhim xususiyatini, ya’ni uning obyektiv voqelikdan hosil bo‘lgan ikkilamchi tabiatini qayd etadi. U virtualashtirish, birinchi navbatda, inson faoliyati sohalariga bog‘liq bo‘lib, aprior tarzda fenomenologik ravishda virtual tabiatga ega, shuning uchun hozirgi virtualashtirish jarayoni ular uchun ikkinchi darajalidir [2.46].

Virtual olam va borliq kategoriyalarining mohiyatini anglash natijasida virtualistik tafakkur tarzi shakllandi. Virtualistik tafakkur tarzi virtual olam, virtualistka, virtuallik kategoriyalari bilan bog‘liqdir [3.113].

Virtual olamda ta’lim o‘quv jarayonini yaxshilaydigan va talabalar uchun imkoniyatlarni kengaytiradigan bir qator afzalliklarni taqdim etadi.

Virtual borliqda ta’lim dunyoning istalgan nuqtasidan Internet orqali mavjud bo‘lib, talabalarga joylashuvidan qat’i nazar bilim olish imkonini beradi. Virtual o‘rganish moslashuvchan o‘quv jadvalini taklif etadi, bu esa talabalarga materialni o‘z ehtiyojlari va sharoitlariga qarab o‘rganish uchun qulay vaqtni tanlash imkonini beradi. Virtual o‘rganish ko‘pincha o‘yinlar, virtual laboratoriyalar, simulyatsiyalar va o‘quv videolari kabi interaktiv o‘qitish usullarini o‘z ichiga oladi, bu esa o‘rganishni yanada

qiziqarli va esda qolarli qiladi. Talabalar virtual olamda turli xil ta'lim resurslaridan, masalan, onlayn kutubxonalar, ma'lumotlar bazalari, o'quv dasturlari va boshqalardan foydalanishlari mumkin, bu ularning o'quv jarayonini boyitadi. Virtual olamda o'qish talabalarga turli madaniyat va mamlakatlardagi odamlar bilan muloqot qilish imkonini beradi, bu esa madaniyatlararo tushunish va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Virtual ta'lim ko'pincha an'anaviy auditoriya ta'limiga qaraganda arzonroq bo'lib, uni o'rta va past daromadli talabalar uchun qulayroq qiladi. Virtual o'rganish o'rganishni talabalarning individual ehtiyojlari va o'rganish sur'atlariga moslashtirishga imkon beradi, bu esa materialni yanada samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Talabalar muassasaga sayohat qilish uchun vaqt va pul sarflashlari shart emas, bu ularning resurslarini tejaydi va o'qishga e'tibor qaratish imkonini beradi.

Ushbu afzalliklar virtual o'rganishni talabalar uchun, ayniqsa ta'limning moslashuvchan va arzon usullarini izlayotganlar uchun jozibali variantga aylantiradi.

Virtual ta'limni optimallashtirish - bu talabalarga sifatli ta'lim berish uchun onlayn resurslar va texnologiyalarni takomillashtirish va ulardan samarali foydalanish jarayonidir.

Virtual ta'limni optimallashtirishning ba'zi usullari:

1. Kurslar va materiallarni tayyorlash, video darslar, taqdimotlar, interaktiv topshiriqlar va testlarni o'z ichiga olgan sifatli va interaktiv o'quv materiallarini ishlab chiqish talabalarga ma'lumotni yaxshiroq o'zlashtirishga va o'quv jarayonida faol ishtirok etishga yordam beradi.

2. Texnologiyadan foydalanish, veb-konferentsiyalar, bulutli ma'lumotlarni saqlash, onlayn o'quv platformalari va mobil ilovalar kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanish qulay va samarali o'quv muhitini yaratishga yordam beradi[4].

3. Kurslarni talabalar ehtiyojlariga moslashtirish, moslashuvchan o'quv dasturlarini taqdim etish va talabalar tomonidan kurslarni tanlash imkoniyati ularga o'qishni individuallashtirish va ularning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos kurslarni tanlash imkonini beradi.

4. Fikr-mulohaza va qo'llab-quvvatlash, talabalarning fikr-mulohazalari va qo'llab-quvvatlash tizimini tashkil etish, shu jumladan o'qituvchilar bilan onlayn maslahatlashuvlar, masalalar va muammolarni muhokama qilish uchun forumlar, shuningdek, o'z-o'ziga yordam berish va o'qitish uchun onlayn manbalar talabalarga qo'llab-quvvatlash va motivatsiyani his qilishlariga yordam beradi.

5. Natijalarni baholash va tahlil qilish, o'quv natijalarini tizimli baholash va tahlil qilish o'quv dasturlari va o'qitish usullarining kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, shuningdek, ta'lim sifatini yaxshilash uchun tuzatishlar kiritish imkonini beradi.

6. O'qituvchilarning malakasini oshirish, onlayn ta'lim sohasida o'qituvchilarni o'qitish, tajriba va eng yaxshi amaliyotlarni baham ko'rish va yangi o'qitish usullari va vositalarini ishlab chiqish va amalga oshirishda yordam berish onlayn ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Shunday qilib, agar inson zamon bilan hamnafas bo'lishni istasa, yagona talab kreativ va innovatsion tafakkurga ega bo'lishdir[6.172].

Xulosa qilib aytganda, virtual ta'limni optimallashtirish talabalarning ehtiyojlarini qondirish va sifatli ta'limni ta'minlashga qaratilgan texnologik va uslubiy

jihatlarini o‘z ichiga olgan keng qamrovli yondashuvni talab qiladi.

Virtual olamda ta’lim mavjudlik, moslashuvchanlik, interaktivlik, resurslarga kirish, ko‘p madaniyatli muhit, iqtisodiy samaradorlik, ta’limni individualizatsiya qilish, sayohat vaqti va xarajatlarini kamaytirish ka’bi afzalliklarga ega.

Adabiyotlar:

1. Normamatova M.N. Ijtimoiy-siyosiy yuksalish sharoitida ijtimoiy xizmatlar sohasini virtuallashtirish: mohiyati, nazariyasi va metodologiyasi // Falsafa fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. Samarqand, 2023. – B. 74.

2. Силаева В.Л. Подмена реальности как социокультурный механизм виртуализации общества: дисс. ...канд. филос. наук. – М.: МГТУ им. Н. Э.Баумана, 2004. – С. 46.

3. Sultanova G.S. Kognitiv konstruktivizm tafakkur tarzi kreativligining intellektual asosi sifatida // Falsafa fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi. – B. 229.

4. Normamatova M., Christo Ananth, Zakirov Farukh, Khaydarov F., Makhmudov I., T. Ananth Kumar “Theoretical and Methodological Foundations of Virtualization of Social Services” // International Conference on Advances in Computing, Communication and Applied Informatics (ACCAI) | 979-8-3503-1590-5/23.

5. M.N. Normamatova. ИЖТИМОЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ КОММУНИКАТИВ УСУЛЛАРИ. Journal of Universal Science Research, 2(4), 2024. – B. 168–171.

6. G.S. Sultanova. Scientific thinking: innovation and innovation activities. Modern science: new approaches and current research//materials of the international scientific and practical conference. Prague, Czech Republic. 2020/4/21. - P. 172.

7. Yaxshilikovich, Y. J. "Information and communication technologies as the main philosophical attribute of an informed society." *European Journal of Molecular and Clinical Medicine* 7.7 (2020): 681-686.

8. O‘G‘LI, XOLIQULOV MUHAMMAD QAXOR. «GEO-MAYYALOGIK JARAYONLAR VA ULARNING KELIB KELISHI QONUNLARI». *Falsafiy tadqiqotlar va ijtimoiy fanlar xalqaro jurnali* 4.1 (2024): 22-27.

9. Ro‘zimurodov, S.M., Ro‘zimurodov O.M. “Global muhitda yoshlarni sog‘lom va barkamol tarbiyalashda mahallaning o‘rni”. *Indiana gumanitar va ijtimoiy fanlar jurnali* 2.12 (2021): 1-3.